

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

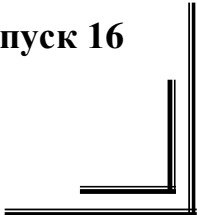

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 16

Рівне - 2022

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне: РДГУ, 2022. Вип. 16. 120 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Ставицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 5 від 26 травня 2022 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

надійним засобом діагностування (при вмілій інтерпретації) емоційних розладів у дітей.

Отже, можна зробити висновок, що в групі досліджуваних 22 чоловік, у шістьох підлітків було виявлено незначні проблеми в емоційній сфері, зокрема у двох – підвищений рівень агресивності, а в інших чотирьох підвищений рівень тривожності (за методикою Спілбергера – Ханіна ці досліджувані підпадають до групи з помірними проявами тривожності, але зважаючи на те, що бали в них дещо вищі ніж в інших, хоча і недостатні для зарахування до групи з високим рівнем тривожності - виокремила їх в окрему групу.), іншим членам групи характерні незначне підвищення рівня тривожності (помірні) або агресивності. Якщо говорити про групу в цілому, то можна зауважити, що для групи більш характерні прояви тривожності, ніж агресивності, що відображено в середньо-арифметичних показниках. Загалом група характеризується помірним рівнем тривожності та нормальним (не підвищеним) рівнем агресивності. Спостерігається незначна різниця в показниках хлопців та дівчат: у хлопців середні показники по обом методикам вищі ніж у дівчат, що на мою думку може говорити про легше пристосування дівчат до нової ситуації, нового виду діяльності. Цікавим фактом є те, що підлітки не розмальовували малюнки при наданні їм такої можливості в інструкції. На мій погляд, це можна пояснити деякою недовірою до сторонньої людини, ситуативною тривожністю, незвичністю завдання або неправильним розумінням інструкції - розглядається можливість подальшого діагностування даної групи.

Список використаних джерел:

1. Альворт М., Бейкер П. Як працювати з агресивними дітьми. Відеокурс практичної психології. Центр прак. психології “Катарсис” 1998. 426 с.
2. Андреев Н.А., Тараканов Ю.В. Асоціальна поведінка неповнолітніх. - Самара, 2001. 154 с.
3. Байярд Р.Т., Байярд Дж. Ваш неспокійний підліток. Сім'я і школа. М., 1995. 360с.

ПРОБЛЕМА КРЕАТИВНОСТІ В ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ

Кобець Дарина, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Корчакова Н. В., доктор психологічних наук, професор

Багатозначність та багатогранність проблеми творчості припускає плюралізм її розуміння та інтерпретації. Не дивлячись на те, що сам термін

«креативність» було введено в науку відносно недавно, ми можемо говорити про творче визначення всього суцього, особливі креативні акти ще з часів глибокої давнини.

Мета дослідження полягає в теоретичному аналізі проблеми креативності в психологічній науці.

Креативність та її різні аспекти досліджувалися багатьма науковцями. Загальні основи креативності вивчалися Д. Богоявленською, Дж. Гілфордом, Є. Ільїним, А. Маслоу, В. Моляко, С. Сисоєвою, Р. Стернбергом, П. Торренсом та ін. Як різновид інтелектуальної поведінки креативність розглядалася у працях Г. Айзенка, Д. Векслера, Р. Стернберга та ін. Взаємозв'язок креативності та самоактуалізації вивчали Л. Гольдштейн, А. Маслоу, К. Роджерс та ін. У контексті діяльнісного підходу проблема креативності перебувала у сфері наукових інтересів таких українських дослідників, як Ю. Бродетська, П. Герчановська, М. Морозов, Л. Нікітін, Б. Новіков, Н. Саноцька, Л. Яременко та ін.

У науковій літературі термін «креативність» часто ототожнюється із терміном «творчість». В сучасній науці спостерігається тенденція до розрізнення цих понять. Великий тлумачний словник сучасної мови визначає креативність як творчу, новаторську діяльність. У словнику іншомовних соціокультурних термінів креативність – це створювальна, творча, новаторська діяльність. Згідно визначення, поданого словником іншомовних слів С. Бибика, Г. Сюті за ред. С. Ермоленко, креативність ототожнюється із поняттям «творчість» [2, с. 328], що трактується в загальному як діяльність, спрямована на створення раніше невідомих, якісно нових духовних або матеріальних цінностей.

Вперше термін «креативність», як зазначає В. Павленко в своєму дослідженні сутнісної характеристики поняття креативності, використав у 1922 р. Д. Сімпсон, який розглядав її як здатність людини відмовитися від стереотипного типу мислення, здатність руйнувати загальноприйняте, звичний порядок походження ідей в процесі мислення [1]. У подальшому Дж. Као визначав креативність як цілісний процес генерації ідей, їх розвитку та перетворення на цінності. Науковець зазначав, що цей процес в суспільстві ще називається новаторством.

В якості окремого поняття креативність була виділена в 50-х рр. ХХ століття в розробках Дж. Гілфорда, який вважав її здатністю відмовитися від стереотипного способу мислити. Зокрема, на думку науковця, креативність в якості природного творчого потенціалу людини визначається генетично та характеризується первинно такими основними параметрами, як: оригінальність семантична гнучкість, образно-адаптивна гнучкість, семантична спонтанна гнучкість

Згодом Дж. Гілфордом було переглянуто структуру креативності та виділено вже більше її параметрів: здатність до розкриття та постановки проблеми; здатність генерувати велику кількість ідей; здатність до гнучкості, продукування різноманітних ідей; оригінальність, спроможність нестандартно відповідати на стимули, продукувати віддалені асоціації; здатність до вдосконалення об'єкту шляхом додавання до нього деталей; здатність до синтезу та аналізу, вміння вирішувати проблеми.

Значний внесок у розробку теорії креативності було здійснено Е. Торренсом, який розпочав свої дослідження в даній сфері в 1958 р. та присвятив їй усе життя. Креативність, згідно визначення Е. Торренса є процесом, який включає в себе появу чутливості до проблеми, дефіцит знань, їх невідповідність, дисгармонію, фіксацію цих проблем, пошук їх вирішення, висунення гіпотез, перевірки, зміни та повторні перевірки висунутих гіпотез, формулювання результату. З точки зору Р. Стернберга, автора «теорії інвестування», креативність є спроможністю особистості йти на особистісний ризик, готовністю до поборення перешкод, передбачає наявність внутрішньої мотивації, толерантності до невизначеності, а також готовність до протистояння думці оточуючих.

Отже, творча людина вміє наполягати на визначених ідеях та «купувати ідеї за низькою ціною (займатися невідомими, малопопулярними або невизнаними ідеями) й продавати їх за високою ціною», не дивлячись на опір середовища, нерозуміння та неприйняття їх. Талановита, креативна особистість – це та особистість, яка здатна встановлювати внутрішні зв'язки, осмислювати запропоновану ідею та визначати її функції відносно інших елементів проблеми.

Список використаних джерел:

1. Павленко В.В. Креативність: сугнісна характеристика поняття. *Креативна педагогіка*: [наук.-метод. журнал] . Житомир, 2016. Вип. 11. С.120–131.
2. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. За ред. Єрмоленко С., Бибик С.. Київ, Либідь, 2001.

СПІВВІДНОШЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Козенюк Маріанна, здобувач ОС «магістр», 1 курс, РДГУ

Керівник: Ямницький В. М., доктор психологічних наук, професор

Зростаюча увага до проблеми соціального інтелекту студентської молоді зумовлена ключовою особливістю сучасного світу - його високою

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психосоціальна допомога в умовах кризи	4
Бабак К. Роль прив'язаності у сприйманні романтичних взаємин чоловіками та жінками.....	6
Главінська О. Особливості психологічного супроводу призovníків строкової служби.....	8
Романюк В. Механізм боротьби або втечі як модель поведінки: психофізіологічні та клінічні аспекти.....	9
Рудюк О. Ціннісні пріоритети суб'єктів освітнього процесу у вищій школі.....	13
Савуляк В., Камінський А., Чичук Ю. Використання групового фокусованого інтерв'ю при підготовці соціальних проєктів для внутрішньо переміщених осіб.....	16
Савуляк В., Курята Н., Бабак А. Порівняльний аналіз ефективності кількісних і якісних методів соціально-психологічних досліджень	20
Андрійчук М. Особистісно-професійне самовизначення у ранній юності	25
Апостол М. Основні напрямки вивчення самореалізації особистості у психологічній науці.....	27
Бабак А. Психологічні чинники виникнення інтернет-адикції в підлітковому віці	30
Байдак В. Волонтерська діяльність студентської молоді	33
Балаушко О. Психологічні особливості виникнення шкільної дезаптації у дітей молодшого шкільного віку.....	34
Вінярська М. Особистісне самовизначення студентів у освітньому процесі.....	36
Воробей О. Психологічні особливості дітей підліткового віку та їх урахування в педагогічному процесі	39
Гамчук М. Психокорекційна робота з батьками, які виховують дітей з особливими потребами.....	42
Грицюк К. Психологічні особливості подолання тривожності студентів-психологів в умовах війни	43
Гурінчук Д. Професійне самовизначення: теоретичний аналіз.....	46
Гуцало Д. Психологічні особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переселених осіб	48
Дереженко С. Психокорекція соціально-психологічного клімату в групі підлітків.....	51
Зайчук О. Військові дії як чинник міжособистісного конфлікту в	

підлітковому віці	53
Касянчик Л. Емпіричне дослідження психологічних чинників девіантної поведінки дітей підліткового віку	56
Кобець Д. Проблема креативності в психологічній науці	58
Козенюк М. Співвідношення емоційного інтелекту та комунікативної компетентності студентської молоді	60
Козенюк М. Теоретичний аналіз проблеми комунікативної компетентності студентської молоді	64
Конончук А. Психологічні особливості розвитку юнацького віку	66
Крук Я. Психологічні чинники підвищеної агресивності у дітей молодшого шкільного віку	69
Куришко А. Психологічні чинники подолання інтернет-залежності у підлітків	71
Курята Н. Дослідження життєстійкості як умови професійного зростання студента психолога	73
Левандовська А. Психологічні дослідження емоційного інтелекту у сучасній науці	75
Микитюк В. Психологічні особливості прояву агресивної поведінки у підлітковому віці	78
Мельникович І. Психологічні особливості прояву тривожності у підлітковому віці	80
Мовчко О. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на виникнення депресивних станів	83
Осіпчук А. Особливості формування гендерної ідентичності особистості у підлітковому віці	85
Парчук Т. Емоційний інтелект як чинник саморегуляції студентської молоді	88
Подерня Н. Психологічні чинники успішної адаптації особистості у соціальному середовищі	93
Пшенична Л. Емпатія як чинник розвитку міжособистісних відносин	95
Радчук О. Вплив емоційного інтелекту на розвиток міжособистісних стосунків сучасної молоді	98
Романюк О. Психологічні особливості впливу емпатії на розвиток комунікативної компетентності студентів	100
Сова Я. Психологічні проблеми вимушених трудових мігрантів	102
Хома О. Психологічні підходи до вивчення феномену академічної прокрастинації у студентському віці	105
Хомюк І. Психологія конфлікту у сучасній науці	108
Цицюра Д. Експериментальне дослідження проявів булінгу в освітньому середовищі	111

Цицюра О. Самоактуалізація майбутніх психологів у процесі професійної підготовки	114
Шуріна В. Психологічна корекція комунікативних навичок студентів	116
Зміст	118

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 16

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 5,9.